

Furre-rapportene er sporløst borte

HA
14/4-97

OSLO: Rapportene fra Berge Furre om møtene med KGB-diplomaten Stanislav Tsjebotok ble aldri oversendt til overvåkingspolitiet av utenriksminister Knut Frydenlund. Ingen vet i dag hvor rapportene fra 1980 har tatt veien.

HA: KJETIL STORMARK

Furre hadde som SV-leder gjennom 1979 og 1980 en rekke møter med den sovjetiske diplomaten, som ble erklært uønsket i Norge etter Treholt-saken i 1984.

Siden kontakten med diplomaten kunne være av både politisk og overvåkingsmessig interesse, valgte Furre etter hvert å sende utfyllende rapporter om møtene til daværende utenriksminister Knut Frydenlund.

LOVET Å ORIENTERE

Ifølge Furre lovet Frydenlund å orientere Politiets overvåkingstjeneste (POT) om hans møtevirksomhet. Man har også antatt at gjensvarer av Furre-rapportene derfor ble sendt til politiet, av Frydenlund selv eller andre i UD.

Furres kontakt med Tsjebotok ble på ny aktualisert da det ble kjent at POT hadde foretatt undersøkelser av Berge Furre mens han satt som medlem av Stortingets granskingskomisjon for de hemmelige tjenestene, den såkalte Lund-kommissionen.

Men etter det Arbeiderbladet kjenner til, ble rapportene som Furre laget og sendte til utenriksministeren, aldri sendt videre til POT av Frydenlund eller andre i hans stab.

SPORLØST BORTE

Dokumentene er ikke å finne i verken UD's eller Overvåkingsentralens arkiver. Ingen aner i dag hvor Furre-rapportene er blitt av.

– Vi har ikke vært i stand til å lokalisere rapportene i våre offisielle arkiver, sier pressetalsmann Ingvard Havnen i UD.

Han er ikke villig til å akseptere at UD sitter med noe ansvar dersom rapportene ikke er oversendt

ARKIV: Knut Frydenlunds personlige arkiv utgjør 16 hyllemeter med dokumenter, som i dag oppbevares av UD. Frydenlunds sekretær i 1980, ambassadør Jon Bjørnebye, utelukker ikke at rapportene fra Berge Furre (innfelt) kan være å finne nettopp her. FOTO: ELIN HØYLAND

POT, slik praksis normalt er i saker som har overvåkingsmessig interesse.

Det eneste dokumentet som finnes om Furres møter med Tsjebotok i ringpermene som utgjør overvåkingspolitiets såkalte Furremappe, er et brev fra Furre selv der han redegjør for kontakten med diplomaten ved den sovjetiske ambassaden i Oslo.

REKRUTTERINGSFORSØK

Dette har blitt bekreftet fra en kilde i Stortingets kontrollutvalg for de hemmelige tjenestene (EOS-utvalget) og andre kilder som kjenner Furre-saken inngående.

Furre sendte brevet til politiet en uke etter arrestasjonen av byråsjef Arne Treholt 20. januar 1984, via sin advokat Ole Jakob Bae. I brevet redegjør Furre for en affær fra KGB-offiserens side som av kilder

karakteriseres som et klassisk rekrutteringsforsøk.

... «han ville ha det litt småhemmeleg. Han kritiserte meg for å bruke telefon og brev til ambassaden når eg måtte avlysa eller endra ei avtale, han ville nødig ha same restaurant neste gong osv. Eg stilte meg synleg uforstående til slikt», skriver Furre i redegjørelsen til overvåkingssjef Jostein Erstad.

Tsjebotok vartet også opp Furre med en rekke gaver, som Furre tok imot. Men da diplomaten ville gi et japansk kvarsur i gave, takket Furre nei, og sendte dette i retur.

Furre offentliggjorde selv brevet 3. februar i år samtidig med at han gjorde ni av sine rapporter til Frydenlund tilgjengelige for pressen.

Sekretær mottok rapporter

Tokyo-ambassadør Jon Bjørnebye som i 1980 var personlig sekretær for utenriksminister Knut Frydenlund, bekrefter overfor Arbeiderbladet at han mottok flere av rapportene fra Berge Furre og at han ga disse videre til statsråden.

Men hva som siden skjedde med rapportene, vet han ikke. Han utelukker ikke at rapportene kan ha forsvunnet inn i Frydenlunds personlige arkiv, som i dag oppbevares av Utenriksdepartementet (UD). Arkivet utgjør 16 hyllemeter tettpakket med dokumenter, fordelt i rundt 120 arkivbokser.

– Men det vet jeg ikke; det er mer en gjetning fra min side, sier ambassadøren. Frydenlund orienterte ham aldri om hva han gjorde med rapportene fra Furre om kontakten

med sovjetdiplomaten Stanislav Tsjebotok.

– Jeg var sekretariatet, og det gikk usedvanlig mange dokumenter gjennom hendene mine i denne tiden. Men jeg husker at jeg mottok flere av rapportene fra Furre, sier han på telefon fra Tokyo.

Bjørnebye utelukker ikke at Frydenlund i stedet for å oversende rapportene til Overvåkingsentralen kan ha valgt å orientere overvåkingssjefen muntlig.

– Det ville i så fall ha passet godt inn i hans arbeidsstil, sier Bjørnebye.

Ambassadøren roser i dag Furre for hans kloke framgangsmåte i kontakten med den sovjetiske diplomaten.